2.ª Ep. AÑO VII N.º 40 (176) NOVIEMBRE-DICIEMBRE 1969

DE LA FEDERACION ESPAÑOLA DE ESPERANTO

INTERNACIA RENKONTIĜO EN JACA

Restadejo de la Internacia Somera Universitato

Str. Torre Nueva, 30, 1.º ZARAGOZA
Redacción y Administración:
Secretaría: Marina Moreno, 35, 4.º Dcha.
Director: Domingo Martínez Benavente

ADRESOJ

Hispana Esperanto Federacio
Prezidanto:
Dro. Miguel Sancho Izquierdo
Str. Torre Nueva, 30, 1.º
ZARAGOZA

Ĝenerala korespondado:
Sekretariino:
Inés Gastón
P.º Marina Moreno, 35, 4.º Dcha.
ZARAGOZA

Monsendoj:
Kasistino:
María Pilar Gómez
Str. Bolonia, 14, 1.º
ZARAGOZA

Sendaĵojn pri statistiko
kaj informado al:
S-ro. Salvador Aragay
Str. Bassegoda, 40, 3 - 1
BARCELONA - 14

Libroservo:
Sekretariejo de H. E. F.
P.º Marina Moreno, 35, 4.º dcha.
Ĉekkonto: n.º 17917, Banco de Bilbao
ZARAGOZA

Jarkotizo por eksterlando: 120 ptojn.

Sep jaroj pasis de kiam mi estis nomita Sekretariino de Hispana Esperanto-Federacio. Dum tiu tempo, mi ĉiam klopodis plenumi mian devon kun la deziro ke mia laboro estu efika por la antaŭeniro de nia Federacio kaj de la Esperanto- Movado. Ĉu mi sukcesis —aŭ ne— en mia deziro, vi, pli bone ol mi mem, povas tion konstati.

Nun, kiam post tiuj sep jaroj de konstanta laboro, mi devas forlasi mian postenon, mi deziras danki al vi, vian komprenemon kaj kunlaboron. Komprenemo kaj kunlaboro, kiujn de nun, mi petas por la nova estraro, al kiu mi respektplene diras: Je via dispono. Kiel je via dispono, karaj gesamideanoj, mi restas.

Inés Gastón

ĜOJIGAN KRISTNASKON

KAJ

FELIĈAN NOVAN JARON

Con arreglo al art. 24 de la vigente Ley de Prensa e Imprenta, ponemos en conocimiento de nuestros lectores que los señores que constituyen los órganos rectores de la revista, Boletín de la Federación Española de Esperanto, son los siguientes:

Director: D. Domingo Martínez Benavente
Redacción: Dña. Inés Gastón Burillo

La revista está financiada por la Federación Española de Esperanto, cuyas cuentas fueron presentadas por la Tesorera de la misma ,doña María Pilar Gómez Hernández, a su debido tiempo y publicadas en el número de la revista correspondiente a los meses de marzo-abril.

En ĉi tiu momento, kiam samtempe la jaro finiĝas kaj mi ĉesas esti la Prezidanto de H.E.F., mi devas kore danki ĉiujn, kiuj el diversaj postenoj aŭ nur el la vicoj de nia organizo, helpis min. Mi ne diras adiaŭ, ĉar mi ne foriras el la esperanta movado; kontraŭe, mi restas preta por labori plu ne laciĝante, dum la fortoj akompanos min, kune kun ĉiuj kaj je la dispono de la nova estraro, sur la Vojo kiun la Majstro montris al ni.

Via samideano
MIGUEL SANCHO IZQUIERDO

FONDUSO ESPERANTO

KONKURSO

La Fondus-Patronaro decidis dum kunsido okazinta la 21-an de oktobro 1969-a, fari konkurson por traduki la asturian rakonton "El Milagro del Cura" (La Miraklo de la Pastro) premiitan de la Instituto de Asturiaj Studoj en j. 1957-a, kaj kies aŭtoro estis nia samideano Alfredo Villa y Villa.

Estos unu 1000-peseta premio kun konfirma diplomo, kaj unu 500-peseta subpremio kun la diplomo.

La premiita traduko aperos en BOLETIN.

REGULARO

1) La konkursantoj devas esti membroj de Hispana Esperanto-Federacio.

2) Oni sendu po kvar ekzempleroj de la tradukoj tajpitaj laŭ duoblaj interlinioj.

3) La konkursaĵoj devos esti subskribitaj per pseŭdonimo por kaŝi la identecon de la konkursanto, kaj en aparta koverto, sur kiu devos esti skribita la identiga pseŭdonimo, oni sendu la nomon kaj la adreson.

4) Kiam publikiĝos la Verdikto, publikiĝos samtempe la nomoj de la juĝintoj.

5) La dat-limo por sendi la konkursaĵojn estos la 15-a de Majo 1970-a. Kun la indiko: "Por la Konkurso de Fonduso ESPERANTO", oni sendu la tekstojn al:
F-ino Inés Gastón, Sekretariino.
Paseo Marina Moreno, 35, 4.º, dcha. Zaragoza.

La Verdikto publikiĝos en la kadro de la 30-a Hispana Kongreso de Esperanto, okazonta en Mieres (Asturias).

Zaragoza la 15-an de decembro 1969-a. Tago de Zamenhof.

"Platero kaj mi" estas la ĉefverko de la hispana poeto Johano Ramon Jiménez, literatura Nobelpremiito en 1956.

En sia andaluzia elegio, la verkisto lirike priskribas la intimajn konfidencojn kun sia pacienca eta amiko, la azeno "Platero".

Ĉiu ero de tiu poemaro estas poezia juvelo, tutplena je eterna beleco kaj ĉarma emocia mildeco antaŭ la panoramoj de la Naturo kaj de la vivo.

El la 138 poemetoj, mi elektis du, kiujn mi tradukis en la Internacian Lingvon.

P L A T E R O (I ĉapitro)

Platero estas eta, haroza, delikata; tiom mola ekstere, ke ĝi ŝajnas tute el kotono, ke ĝi estas senosta. Nur la gagataj speguloj de ĝiaj okuloj estas severaj kiel du skaraboj el kristalo nigra.

Mi malligas ĝin, kaj ĝi sin direktas al la herbejo, kaj karesas delikate per sia muzelo, apenaŭ tuŝetante, la rozkolorajn, ĉielkolorajn kaj flavajn floretojn...

Milde mi vokas ĝin: "Platero"?, kaj ĝi venas al mi gaje trotetante, kio ŝajnas, ke ĝi ridetas pri iu ideala petolaĵo...

Ĝi manĝas ĉion kion mi oferas al ĝi. Plaĉas al ĝi la mandarinoj, la sukcenkoloraj muskatvinberoj; la violkoloraj figoj kun sia kristaleska miela guteto...

Tenera kaj dorlotema ĝi estas, same kiel infano, kiel infanino...; sed fortika kaj interne severa kiel ŝtono.

Kiam mi preterpasas rajde sur ĝi, ĉiudimanĉe, tra la lastaj mallarĝaj stratetoj de la vilaĝo, la kamparanoj, pure vestitaj kaj kvietemaj, gape rigardas ĝin:

Ĝi estas ŝtala.

Ĝi estas ŝtala. Ŝtala kaj lunarĝenta, samtempe.

M E L A N K O L I O (CXXXV ĉapitro)

Ĉi vesperon, mi kun la infanoj vizitis la tombon de Platero, kiu situas en la legomĝardeno la "Strobilo", sub la ronda kaj patreca pino. Ĉirkaŭe, aprilo estis ornaminta la humidan grundon per grandaj flavaj konvaloj.

La kamparaj kanarioj kantadis supre, en la verda kupolo farbita de blua zenito, kaj ilia eta trilo, florhava kaj ĝoja, trairadis la oran aeron de la tepida vespero, kiel vivkolora revo de nova amo.

La infanoj, ĵus kiam ili estis alvenantaj, ne plu krietis. Senmovaj kaj seriozaj, iliaj brilaj okuloj en la miajn, korpreme plendemandis min.

—Platero, amiko! —mi diris al la grundo—: se, kiel mi supozas, vi estas nune en ĉiela herbejo kaj portas sur via velura lumbo la junajn anĝelojn, ĉu vi, eble, forgesis min? Platero, diru al mi: ĉu vi ankoraŭ rememoras pri mi?

Kaj, kiel respondo al mia demando, leĝera blanka papilio, kiun antaŭe mi ne estis vidinta, persiste flirtadis, kiel animo, de konvalo al konvalo...

PETRO NUEZ

HISPANA LIRIKO

Antonio Machado (1875-1939) naskiĝis en Sevilla kaj mortis en Francujo. Eble la plej admirata lirikisto hispana de nia epoko, li rangas jam kiel klasika. Lia poezio estas modelo de nuda simplo kaj esprimivo.

AL SEKA ULMO

Al ulmo duonputra kaj maljuna,
kiun la fulmoj vundis,
l' aprilo pluva kaj la majo suna
iomon da folioj verdaj pruntis.

La multejara ulmo sur ter-ŝvelo,
kiun Duero* lekas! Musko flava
makule kuŝas sur la griza ŝelo
de l' polvoplena trunko preskaŭ kava.

Malsame ol en poploj bird-jubilaj
starantaj ĉe la vojoj, ĉe l' rivero,
en l' ulmo mankas najtingaloj trilaj.

Formikoj densavicaj, en konkero,
surgrimpas ĝin; en ĝia kava sino
teksiĝas aranea ret-kombino.

Antaŭ ol vi, Duera ulmo, falos
hakil-atake, kaj el vi elfaros
lignisto dikan trabon sonorilan,
timonon aŭ la jugon por mulparo;
antaŭ ol vi disverŝos fajron brilan
en iu domo aĉa de l' kamparo
ĉe flanko de aleo;
antaŭ ol vi alvenos al pereo
rompite de ventegoj el kulminoj;
antaŭ ol vin rulados la rivero
tra valoj kaj ravinoj,
mi volas, ulmo, noti en kajero
pri via ĉarma, freŝe verda frondo...

Esperas en ĉi tempo
la koro mia, antaŭ la viv-ondo,
same por si miraklon de l' printempo.

El la hispana:
Fernando de Diego

* Duero: unu el la ĉefaj riveroj hispanaj.

ESPERANTISTA FESTO EN SANTOVENIA DE PISUERGA

La dimanĉon 12-an de Oktobro, kelkaj geanoj de la loka societo el Valladolid, translokiĝis pere de privata aŭ publika aŭtomobilo al apuda vilaĝeto Santovenia por celebri ĝoje kaj frate la bonŝancon de familio Piquero, kies patro kaj filino estas membroj de nia Grupo, kaj kiuj dank' al Dio eliris sen ia grava damaĝo el aŭtomobila akcidento.

Unue en la Paroĥejo de Santovenia, ni ĉeestis Sanktan Meson, kiun celebris Pastro Jonás Castro, helpate de du membroj de nia Grupo. Dum la Diservo, la Prezidanto de "Fido kaj Espero" legis esperantlingve la Epistolon kaj la Evangelion. Predikis la Paroĥestro, kiu profitante la daton de la komenco de la semajno dediĉata al la V-a jarcento de la geedziĝo de la Katolikaj Gereĝoj, evento kiu estis tre grava por la unueco de Hispanujo, li rilatigis tion kun la lingva unueco kiun Esperanto oferdonas al la homaro.

Poste, la familio Piquero invitis la tutan esperantistaron gustumi aperitivon.

Post tagmezo oni tre agrable surprizis nin per folklora prezentado. Post la vortoj de unu el la membroj de la folklora grupo kiu salutis nin esperante, ili dancis kelkajn dancojn el la riĉa hispana folkloro. Je la fino kaj aplaŭdinte entuziasme al tiuj bravaj kaj kuraĝaj gejunuloj, kiuj preskaŭ sen helpo, kaj post mallonga tempo de la fondiĝo, tiel bone dancis, ni faris kun ili komunan foton, kiu restos kiel konstanta memoraĵo de tiu-ĉi festo.

Je la tria horo, en grava restoracio okazis frata bankedo, kiun prezidis S-ro Gil Contreras, Prezidanto de la Grupo, S-ro Castro Toledo, Paroĥestro, esperantistoj kaj S-ro Piquero nome de sia familio, al kiu la Grupo dediĉis tiun omaĝon.

Je la fino parolis la Prezidanto kaj aliaj ĉeestantoj.

Okaze de la evento jam priskribita, oni disdonis multajn hispanlingvajn informilojn pri Esperanto.

Je la 6-a posttagmeze, la ĉeestantoj vojaĝis ĝis la vilaĝeto Fuensaldaña kie en la vinkelo "La Abeloj", havaĵo de la familio Piquero, plu daŭris la frata esperantista festo ĝis la 10-a nokte. La bela ornamaĵo de la vinkelo, kun maraj retoj, tipaj kruĉoj, ktp. kaj la aranĝita balkonkurso, faris la etoson tre gaja kaj agrabla. En Fuensaldaña ĉeestis ankaŭ la gejunuloj de la folklora grupo el Santovenia.

Fine, je la 10-a horo, oni revenis al Valladolid tre kontente pro la festo okazinta. Ĝia sukceso estas ke, en Santovenia okazos baldaŭ elementa kurso de Esperanto.

L. HERNANDEZ

INTERNACIA RENKONTIĜO EN JACA

27 - 29 JUNIO 1970

La Hispana Turisma Esperanto-Sekcio (H.T.E.S.) en kunlaboro kun la Esperanto-Societo "Frateco" de Zaragoza, organizas Hispanan-Francan Renkontiĝon en Jaca (Huesca).

Dum la okazinta Franca-Hispana Renkontiĝo en Perpignan, la Prezidantino de la Hispana Turisma Esperanto-Sekcio invitis vin partopreni venontjare Internacian Esperanto-Renkontiĝon en Jaca la 28-an de junio venontjara. Nun, mi povas aldoni ke ĉar en Hispanujo estas ankaŭ oficiale festo la 29-a junio, ni organizas la aranĝojn de la 27-a ĝis la 29-a junio 1970. Kompreneble, la kompleta kaj oficiala tago estos la 28-a.

La Prezidanto de "Frateco", Prof. D-ro Miguel Sancho-Izquierdo faris ĉiujn oficialajn demarŝojn.

La Universitato de Zaragoza metis je nia dispono la Internacian Universitaton de Jaca, kie plej eble, ankaŭ ni povos rezervi loĝejojn.

Provizora programo:

27 - 6 - 70 Amuza vespero.

28 - 6 - 70 Je la 10-a Akcepto de la esperantistoj en la Universitato. Je la 11-a Oficiala aranĝo. Post la fino aŭtobusa promenado al "Peña Oroel" kie okazos la komuna tagmanĝo. Posttagmeze vizito al ceteraj vidindaĵoj.

29 - 6 - 70 Tuttaga ekskurso al arbaro Oza. Survoje ni haltos en vilaĝoj Hecho kaj Siresa kie ni vizitos la Monaĥejon dediĉitan al Sankta Petro, jam menciita kiel ekzistanta en la IX-a jarcento.

En venonta numero de Boletín, ni informos vin pri la prezo de la partopreno al la diversaj aranĝoj.

SEMAJNO DE INTERNACIA AMIKECO

(S. I. A.)

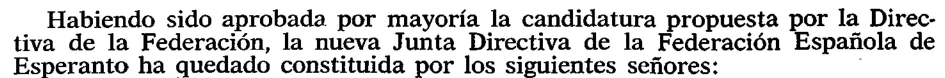
Venontjare, Semajno de Internacia Amikeco okazos de la 22-a ĝis la 28-a de februaro. Do, estas jam tempo por komenci la preparojn. La celo estas, ke la aranĝoj pri kaj por SIA en 1970 estu pli grandaj kaj tiru al si pli grandan publikan atenton ol ĉijare.

Kiel ĉijare, en Hispanujo, prizorgos la ĝeneralan organizadon de la Semajno, la estraro de H.E.F., kvankam ĉiu en sia urbo, organizu la aranĝojn laŭ siaj eblecoj.

La Eldona-Fako de H.E.F. pretigis amiko-kartojn kun la emblemo.

Se vi bezonos informojn, helpon aŭ konsilojn, skribu al la Sekretariejo de H.E.F., kie volonte oni helpos vin.

Str. Víctor de la Serna, 19, 7.º MADRID - 16.

NUEVA JUNTA DIRECTIVA DE LA FEDERACION ESPAÑOLA DE ESPERANTO

Habiendo sido aprobada por mayoría la candidatura propuesta por la Directiva de la Federación, la nueva Junta Directiva de la Federación Española de Esperanto ha quedado constituida por los siguientes señores:

Presidente: D. Angel Figuerola Auque — Madrid
Vicepresidente: D. Gerardo Flores Martín — Madrid
Secretario: D. Manuel Figuerola Palomo — Madrid
Vicesecretario: D. José María González Aboín — Madrid
Tesorero: D. Raimundo Ibáñez Crespo — Madrid
Vocal: D. Luis de Otaola Faón — Bilbao
Vocal: D. Juan Devís Calpe — Valencia
Vocal: D. Giordano Moya Escayola — Tarrasa (Barcelona)
Vocal: D. Angel Díez García — Valladolid
Vocal: D. Víctor Ortiz Gratal — Zaragoza

ESPERANTO SURVOJE AL RADIO DE SVEDIO

Dank' al bonaj rilatoj ĉe la radio-instancoj niaj svedaj s-anoj nun povas antaŭvidi enkondukon de Esperanto en disaŭdigojn por eksterlando. Jam antaŭ dudek jaroj Radio de Svedio uzis Esperanton, sed poste ĉesis la programoj "pro buĝetaj kaŭzoj". Nun estas pli bonaj kondiĉoj, sed kompreneble dependas de ni esperantistoj mem. Ke la stacioj, kiuj uzas Esperanton, plimultiĝu kaj —antaŭ ĉio— konstante restu aktivaj en la uzado de la lingvo internacia.

Tri novaj sendiloj estas sub preparo, pli modernaj kaj efikaj ol la ĝisnunaj por la programoj, destinitaj por eksterlanda aŭskultantaro. Jam nun oni sendas en ses fremdlingvoj: franca, rusa, angla, hispana, germana kaj portugala.

Kion vi volus scii pri Svedio? Proponu mem programojn laŭ via propra gusto, ekzemple pri literaturo, teatro, filmo, turismo, socialaj aferoj, kulturo. religia vivo, sporto, muziko ktp. Certe vi aŭdis pri "la sveda peko", fenomeno pli konata eksterlande ol en Svedio. Sed, kial ne peti programojn?

Skribu rekte al la koncerna radiofako, kiu nun atendas reagon aktivan de la esperantistoj ekster Svedio. La kvanto de alskriboj montras, ĉu oni povos antaŭvidi aŭskultantojn. Do, ĉiu letero estas gravega. se vi deziras ankoraŭ unu Esperanto-voĉon en via hejma ricevilo. Skribu al: Radio de Svedio, Depart. por disaŭdigo eksterlanden, S-105 10 Stockholm. Ne timu diri, ke viaj svedaj geamikoj esperantistaj petis vin skribi!

NI DEVAS DEFENDI NIAJN POZICIOJN

La ekstera mondo atentas nin laŭ nia propra merito. Jen fakto, aparte evidenta sur la kampo de radiofonio. Jam nun grupo de radiostacioj uzas Esperanton. Honoriginda estas antaŭ ĉio Pola Radio, kiu regule sendas trifoje ĉiutage kaj krome en "Anguletoj" de nacilingvaj programoj sendas en kaj pri Esperanto, kelkatage eĉ ankoraŭ sesfoje. Bern, Zagreb, Romo, Sofio kaj aliaj ankaŭ regule laboras por vi, kara samideano!

Do, ni demandu al ni mem: Ĉu ni meritas tiun atenton? Kion ni faras por daŭre defendi nian pozicion atingitan? Lastatempe perdiĝis grava, ĉiutaga E-programo el Budapeŝto. Kial? Sendube pro la banala fakto, ke ni esperantistoj ne bone komprenas la neceson ĝuste taksi la valoron de la radio-redakcioj kaj iliaj kunlaborantoj. Kion do fari? Simple! Ni devas aŭskulti kaj poste tuj skribi!

Por helpi vin, stariĝis "INTER - Societo por La Internacia Lingvo Esperanto en Radio", kiu pretigis serion de 20 specialaj PK kun antaŭteksto por facile plenumebla raporto adresflanke kaj kun tuta tekstflanko je dispono por proponoj, sugestoj, kritikoj. Kiam vi mendas 20 PK vi ankaŭ ricevos ĉiun aŭtunon BULTENON kun praktikaj konsiloj pri manipulado de via radioaparato por bone aŭdi, kun konsiloj tre utilaj por viaj kontaktoj kun Esperanto en la radio. Vi pagu 1 US dol. (5:20 skr, 3:60 gld, 8 int. rpk aŭ —se vialanda valuto ne estas transpagebla— nestampitajn PM-seriojn je sama valoro). Skribu al: INTER-Agadgrupo por Esperanto, Box 55028, S-400 53 Gotenburgo, Svedio. Pĉk 42 66 60.

EL MILAGRO DEL CURA

Alfredo VILLA Y VILLA

El cura era don Manuel, asturianazo, campechanote y buenísimo. No; buenísimo es poco: un bendito, un *cachu* pan. De años andaba por la edad media, según él, pues tenía los bastantes para no ser joven, pero no los suficientes para ser viejo.

—Lo que más siento —se lamentaba— es que al acabar esta edad media, *abondo* corta, no haya renacimiento.

Más bien alto y más bien gordo, con algo de *panza,* como todos, era un cura modelo, muy celoso de su ministerio y muy ingenioso. Andaba siempre de bonete, porque decía que el bonete era el símbolo de la autoridad de su cargo, como el cetro del rey y la vara del alcalde. Y andaba también siempre de *madreñas* "por distinción personal", pues decía él, con sentido a la vez recto y figurado, que "las madreñas elevan a la persona y la separan del barro"; y que como ejemplo del más conspicuo refinamiento indumentario ahí tenemos, sin ir más lejos, a don Fermín Canella, que para ponerse en el libro de la Historia Universal de la Cultura, representada en Asturias por su excelsa Universidad de Oviedo, se retrató de gran etiqueta, con los atributos de Catedrático, chaqué, chistera y madreñas".

—Hay que reivindicar el uso de las madreñas —continuaba don Manuel entusiasmándose— como calzado ideal, no sólo para andar por las *caleyas, ferradas* con potentes clavos ruidosos, sino también, con discretos tacos de goma, para andar delicadamente por el asfalto urbano, así en los pies menudos de una elegante señorita como en los más grandes de un cumplido caballero. Las madreñas son un producto puro de la más pura artesanía: hay que hacerlas a mano, una por una, y luego dibujarlas, y tallarlas a punta de navaja, con sentido ponderado del buen gusto. El madreñero es un artesano y un artista. Una madreña fina es una obra de arte.

Y añadía, exaltándose:

—Porque los americanos no las tienen, que si no...

—Que si no, ¿qué, don Manuel?

—Que les pondrían *Made in U.S.A.*... y entonces, ¡quién nos vería a nosotros entusiasmados proclamarlas como calzado del porvenir!

Don Manuel seguía perorando apasionada e incansablemente en favor de las madreñas y de la reivindicación de su uso como calzado general cómodo, higiénico, *señoroso* y envidiable de los asturiano. "*Mirai, yo no les poso*". Y enseñaba orgulloso y gozoso unas madreñas negras y relucientes, con una cruz tallada encima y flores alrededor.

Aquí se van traduciendo, en lo posible, sus palabras al castellano corriente. Pero don Manuel no hablaba así. Don Manuel, además de lo del bonete y las madreñas, hablaba siempre en bable. "En el más puro, correcto y elegante bable central o académico; en el expresivo idioma de la asturiandad", según él decía y tenía a gala. Llamaba don Manuel asturiandad al conjunto de todos los asturianos del mundo, dondequiera que estuviesen: El la definía así: "Asturiandá: familia mundial de los asturianos". Y agregaba: "La Tierrina: corazón de la asturiandá". Y esto otro: "Asturias: centro del mundo hispánico: capital, Oviedo". ¿Que por qué? Don Manuel lo aclaraba enseguida: "Porque Oviedo, capital de Asturias, es la primera capital verdadera de España (pasado el zaguán de Cangas de Onís), de la España imperial donde el sol no podía ponerse, de la España sencilla que

---

Cachu = Trozo, pedazo.
Abondo = Muy, mucho, bastante.
Panza = Vientre.
Madreñas = Almadreñas.
Caleya = Calleja, vericueto.
Ferradas = Herradas.
Señoroso = Señorial.
Mirai, yo no les poso = Mirad, yo no me las quito.

fue, primero Asturias; después, Asturias y León; luego, Asturias,León y Castilla; más tarde, España sólo, y al fin, el Mundo Hispánico, creciendo así como los círculos del agua, cuyo centro de expansión es Oviedo. Oviedo es, pues, el centro del mundo. Y para decir esto se levantaba y se quitaba el bonete. Era para lo único que se lo quitaba.

Pues bien, con la gran familia mundial asturiana, dondequiera que fuese, don Manuel hablaba siempre en bable; en las demás ocasiones hablaba en el más perfecto y cuidado español; en latín nunca. El se expresaba así, con elocuencia creciente:

—*Los que tando n' Asturias o ent' asturiano falen pulítico, si non son unos simplones son unos mazcayos. Porque 'l español ye p' andar pel mundiu, per tou 'l mundiu, de tras a lante y de riba a baxo; pero p' andar per Asturies son les madreñes y el bable, que ye la fala que Dios mos dio ensin merecelo. El bable, la fala melguera, el únicu idioma desti mundiu que tien nombre propiu y sitiu en tolos dicionarios*: Bable: el habla de los asturianos.

Lo bueno era cuando se exaltaba en sus pintorescas peroraciones asturianistas, cosa que le ocurría siempre que se tratara del bable:

—En bable se entiende la *xente*. Porque el misal está en latín y el gorigori *tamién*, que si no...

—Que si no, ¿qué, señor cura?

—Que lo entenderíamos todos *guapamente. ¡A ónde va a parar el latín en comparanza col bable en puntu a claridá! ¿Y a gracia? ¡Qué pinten Horacio nin Vergilio al lao d'Antón de Marirreguera y de Tiadoro Cuesta!... A ver: en qué otru idioma disti mundiu se puede llamar Diosín a Dios más que nel bable, con esa confianza, con esa ternura...?*

Y así sucesivamente. Si no era de las madreñas o del bable, era de la *cuatriada* o de la sidra, de los hórreos o de la mar; él siempre tenía algún tema de la tierrina que exaltar con ardimiento y razones incontradecibles.

Este buen don Manuel, asturianazo, campechanote y cura, muy celoso de su ministerio y madreñista y bablista si los hay, era el párroco de una aldea asturiana, llena como todas de estrellas, de cantares, de aromas verdes y de agua. De agua en todas sus formas: la nube y el río, la fuente rumorosa y la callada nieve, el chubasco torrencial y el orbayo famoso, este dulce llorar del tiempo asturiano que disuelve el paisaje verde en un verde plateado y silencioso. Pero de tantas formas y más del agua asturiana, en aquella ocasión faltaba una: la lluvia. Iba para cuatro meses que no caía una gota, y a don Manuel le hacía meditar mucho esta sequía que él, alarmado, llamaba apocalíptica. "Gloriosa Asturias de antaño —peroraba él empleando, como siempre, la más deliciosa retórica asturianista— justamente famosa y afamada en todo el orbe circundante por la abundancia benéfica del elemento líquido desde el Musel a La Habana, agua nuestra; desde el rocío hasta las nubes del cielo, nuestras amigas, que cuando no bajan a dormir en los prados en forma de borrina, se hacen riego regalado para las tierras, que tanto lo agradecen. ¿Por qué no te llueve ahora, Asturias del alma?" Pero él, aunque preguntaba clamando, sabía la contestación: la culpa la tenían sus feligreses. Lo aseguraba él.

Porque los feligreses de don Manuel, los hombres, tenían una cosa que a él le disgustaba mucho: que no eran muy miseros; o sea, que iban poco a misa, o,

---

Los que tando n'Asturias... en tolos dicionarios = Los que, estando en Asturias o entre asturianos, hablan muy fino, si no son unos simples son unos pazguatos (tontos). Porque el español es para andar por el mundo, de atrás adelante y de arriba abajo; pero para andar por Asturias son las almadreñas y el bable, que es el lenguaje que Dios nos dio sin merecerlo. El bable, habla melosa, único idioma de este mundo que tiene nombre propio y sitio en todos los diccionarios: Bable: el habla de los asturianos.

Xente = Gente.

Tamién = También.—

Guapamente = Perfectamente.

¡A ónde... claridá! = ¡Cómo se va a comparar el latín con el bable en cuanto a claridad! ¿Y a gracia? ¿Qué pintan Horacio ni Virgilio al lado de Antón de Marirreguera y de Tiadoro Cuesta?... A ver: en qué otro idioma de este mundo se puede llamar Diosín a Dios más que en el bable, con esa confianza, con esa ternura...

mejor dicho, nada. Que querían más pasar una hora en el *chigre* que media en misa. Y esto al buenazo del cura lo traía a mal traer.

—Esto de no ir a misa los hombres no está bien ni medio bien. Y pásame a mí porque yo soy así, que si no...

—Que si no, ¿qué, señor cura?

—Que no me daba más que fuesen que no; allá ellos. Ya lo verán cuando los estén atizonando.

Pero don Manuel era así. No quería que los atizonasen y se desvivía por atraerlos al cumplimiento de sus deberes religiosos de tan sólo un domingo y algún que otro día de fiesta, que también era obligación. Y aprovechaba cuantas ocasiones se le presentaban para amonestarlos:

—¿Qué tal el maíz, *Xuaco?* —preguntábale al pasar, a uno que estaba *sallándolo.*

—Mal, señor cura, mal —contestaba *Xuaco*—. ¿Con esta *seca,* qué quiere? ¿Cómo va a estar?

—¿Con esta seca, eh? ¿Y no pensáis siquiera que esto sea un castigu del cielo por non tener temor de Dios? ¿Por qué non vais a misa, *puñefleros?*

—*¿Castigu de Dios por non dir a misa, yo, señor cura? ¡Qué va! Entós la seca tamién castiga a la mi muyer, que non pierde domingo nin fiesta de guardar, y tamién lu castiga a usté. que la diz tolos días. Porque si se cueye poco, poco i podemos llevar, señor cura. Lo malo ye pa usté.*

El señor cura, convencido, mordía un poco de risa bonachona y se iba santiguando. Más allá encontraba a otro, con el que entablaba nueva conversación, pues para todos tenía un cuarto:

—Buenos días, Ramonón.

—Buenos nos los dé Dios, señor cura. Mucha madruga hoy a *caleyar per* aquí. ¿No irá a confesar a nadie per ahí arriba?

—No, gracies a Dios. Voy a la otra parroquia, que tenemos funeral por Teresa Nolón.

—*Mialma si non ye verdá que ye hoy el cabu de añu. Si no ye por usté, pásaseme. Pues mire, de buena gana iría yo tamién, si no fuera por el reuma que se me arrimó aquí a esta pata, que no me dexa moverme. ¡Huuy!, qué dolor me dio ahora nada más que por facer así. ¡Ay!, otra vez. Como ser son unos dolores que si como me duren poco me durasen mucho, quería más perder ocho riales que tenelos. Yo creo que si lloviera se me quitaben.*

—Si lloviera, ¿eh? —saltaba don Manuel como un corzo para aprovechar la ocasión—. ¡Si lloviera! ¿Y no ves, no comprendes herejón, que el no llover que te da esos dolores que te amarren ye un castigu de Dios *por non dir* a misa? Dios castiga sin piedra ni palu. ¿Por qué no vas a misa, *condelgau?*

—¿Cómo voy dir, si non puedo andar? ¡Con estos dolores! ¡Aaay! *¿Velo?* ¿Qué más quisiera yo que poder dir?

—No, eso sí te lo creo. Pero antes de date Dios esos dolores de castigu *podíes dir a misa y tampoco dibes.* ¿Qué me dices?

Chigre = Taberna.
Xuaco = Joaquín.
Sallándolo = Escardándolo.
Seca = Sequía.
Puñefleros = Condenados.
¿Castigu de Dios... Lo malo ye pa usté = ¿Castigo de Dios por no ir a misa yo, señor cura? ¡Qué va! Entonces la sequía también castiga a mi mujer, que no pierde domingo ni fiesta de guardar, y también lo castiga a usted, que la dice todos los días, porque si se recoge poco, poco le podemos llevar, señor cura. Lo malo es para usted.
Caleyar per = Callejear por.
Mialma si non ye verdá... se me quitaben = Pues es verdad que hoy es el aniversario. Si no es por usted, se me pasa. Pues mire, de buena gana iría yo también, si no fuera por el reuma que me dio aquí en esta pierna, que no me deja moverme. ¡Huuy!, qué dolor me dio ahora nada más que por hacer así. ¡Ay!, otra vez. Como ser son unos dolores que si en vez de durarme poco me durasen mucho, mejor querría perder ocho reales que tenerlos. Yo creo que si lloviera se me quitaban.
Por non dir = Por no ir.
Condelgau = Condenado.
¿Velo? = ¿Lo ve?
Podíes dir a misa y tampoco dibes = Podías ir a misa y tampoco ibas.

—Que entonces que podía dir no me daba cuenta de les ganes que *diba* a tener de porder dir *agora* que non puedo dir.

Don Manuel seguía adelante mordiendo otro poco de risa, y más allá encontrábase con Pepón el Esnalu, que venía con las madreñas en la mano. Esto, para el señor cura era como una blasfemia.

—*¿Ello qué ye eso,* Pepón? ¿Cómo andes así, sin respeto alguno? Les madreñes mandó dios de *faceles* pa los pies; pa les manes, los guantes, o la *fesoria,* según, que a cada cual, lo suyo.

—Bien me puede dispensar, señor cura, *que abondo lo siento yo. Acaba de rompeme una que al parecer tenía un ñudu, que no lu vi cuando les compré y agora voy pa casa a ponei una cantesa curiosa, que va a quedar nueva, como la otra. Esta podía traela, pero no voy a andar al pie coxu con una sí y otra no.* Y eso que casi me apetecía, porque así enfriaríaseme sólo un pie; del mal el menos. *Gracies a que está seco muy guapo. Llévolo por cuenta: van setenta y ocho días que non cai una gota.* Así está la tierra.

—Hombre, Pepón, a propósito —saltó el cura a coger la ocasión por aquel pelo—: ¿Por qué pienses tú que no llueve ya en tantísimu tiempu?

—Por qué va a ser, señor Cura: porque hay *seca.*

—Bueno, sí, pero, ¿por qué hay *seca?*

—Porque toca. Siempre hay seca de cuando en cuando. Mire: siendo yo *rapaz* hubo una de más de cuatro meses, acuérdome bien. Y cuando vine de servir al rey...

—Bueno, sí; ¿pero no se te ocurre —atajó el cura, porque aquel no era su camino— que pueda ser un castigu del Señor?

—¡Un castigu del Señor! ¡Ay, nunca tal oí! *¡De los arreniegos!*

—Sí, hombre, sí, un castigu de Dios porque no vais a misa nunca los paisanos de esta parroquia —estalló el cura.

—No, si tampoco llueve en les de alrededor, ni en todo por ahí. ¿Cree que *ye* aquí sólo?

—¡Porque tampoco irán! *Probes dellos* y de vosotros, que Dios castiga sin *palu* ni piedra.

—¿Sin palu ni piedra? ¿Y cuando hay pedrisca? ¿Qué me *diz?*

—Que Dios castiga de una manera o de otra, y con razón, por no ir a misa.

—Pues el añu pasau tampoco íbamos, y ya ve, no hubo pedrisca ni seca.

—Pero alguna vez tiene que ser, y Dios sabe bien cuándo ha de *facer les coses.*

—Pues ya verá cómo llueve cualquier día. Después de la seca siempre llueve. Ya verá, señor cura, ya verá.

El señor cura ya veía que no había modo de pelear con aquella parte masculina de la "asturiandá". No, don Manuel no se acostumbraba a aquella mala costumbre de sus feligreses de no ir a misa como Dios manda. ¿Por qué no habían de ir a misa como era su obligación y como siempre habían ido todos los antepasados, hasta que entraron los periódicos...? ¡Ah, los periódicos! Mala cosa. Si él pudiera

---

Diba = Iba.
Agora = Ahora.
¿Ello qué ye eso? = ¿Pero qué es eso?
Faceles = Hacerlas.
Fesoria = Azada, azadón.
...que abondo lo siento yo... noncai una gota = ...que bastante lo siento yo. Acaba de rompérseme una que al parecer tenía un nudo, que no lo vi cuando las compré y ahora voy a casa a ponerle un... que va a quedar nueva, como la otra. Esta podía llevarla puesta, pero no voy a andar a la pata coja con una sí y otra no... Gracias a que está bien seco. Lo llevo en cuenta: van setenta y ocho días que no cae una gota.
Rapaz = Niño.
Seca = Sequía.
De los arreniegos, arreniego = ¡Válgame Dios!
Ye = Es.
Probes dellos = Pobres de ellos.
Palu = Palo.
Diz = Dice.
Facer les coses = Hacer las cosas.

ordenar su desaparición total, ¡cuánto más tranquilo y en paz quedaría el mundo! ¡Pero qué afán, Señor, por enterar a la gente de lo que a la gente no le importa! ¡Y qué afán el de la gente por enterarse de las "noticias", que tanto dan de sí, sabiéndolas como ignorándolas! ¡Y anuncios! ¡Total, para leer anuncios! "Afuera los periódicos, que entre las letras traen ponzoña que quita a los mis paisanos de ir a misa."

Con esta mala costumbre de los sus paisanos estaba don Manuel que lo llevaban los *degorrios.* Y por ver de abolirla se dio a pensar y cavilar en busca del remedio. ¿Qué haría él, Señor, para llevar a sus feligreses a misa?

Tuvo largas meditaciones; conferenció con el ama y con el sacristán; consultó libros...

Por fin dio con ello:

—Ya está. ¡Ya está! —dijo un día dándose un golpe en la frente, demasiado fuerte, sin querer, por causa de la emoción del hallazgo de la idea genial salvadora. Ya está, Diosín miu, Todopoderosu; benditu sea el to nombre y fágase la to voluntá. ¡Ya está! O vienen a misa o *poso la sotana.*

Don Manuel siempre amenazaba sus resoluciones firmes con posar la sotana, enérgico sustitutivo del débil, según él "o poco he de poder" con que otros refuerzan sus decisiones. Y añadió para mayor remache:

—Que no sea yo asturiano si no los traigo. Que los traigo *es una romería.* Ay, sí, sí, que sí.

Llamó al sacristán y le habló de esta manera, conteniendo mucho la emoción:

—Mira, ya está. El Señor me alumbró. Yo voy a poner enseguida un papel en el *cabildu* y tú vas a ir de casa en casa avisando, que el domingo que viene, Dios mediante, estén todos los hombres, además de las mujeres, aquí en la iglesia a la hora de la misa, que después de ella vamos a acordar cuándo les conviene que llueva, que yo tengo pensado hacer un milagro: el de acabar con la sequía haciendo llover el día que ellos quieran, Ay sí, sí, que sí. O poso la sotana.

Asombróse primero el sacristán y luego santiguóse, y, sin esperar más, ni más pensarlo, salió diligente a pregonar aquella estupenda nueva. Por el camino informaba a todo bicho humano que encontrara, fuera quien fuera.

—*¿Oyeslo, nin?* Dices a tu padre que el domingo *muertenfuera* vaya a misa, que después della, el señor cura va a acabar con la *seca,* que tanta falta hace. Anda, corre, no pierdas más tiempu. Ah, oye: si está en el *chigre dícesilo callando del chigreru.* (Eso. No fuera a quitarle la idea. ¡Aquel chigrerón, tan republicanu...! Con decir que al señor cura nunca lu llamaba señor cura ni nada, como *tou* el mundo: siempre don Manuel, *a seques.*)

Y un poco más allá:

—¿Oístelo, Selmo? El domingo por nada del mundo faltes a misa, que después va a haber milagru: el señor cura va a decir cuándo queréis que llueva, que no sobrará.

Y al pasar junto a la fuente:

—*¡Madre, sacristán, milagru por aquí!* —asomó una voz femenina por entre risas de otras.

—Milagru, sí. El domingo será ello.

—Hay Dios, ¿qué pasará? Dilo, anda, *arrevienta de una vez.*

Degorrios = Demonios.
Poso la sotana = Me quito la sotana.
Es una romería = No tiene duda.
Cabildu = Cabildo.
¿Oyeslo, nin? = ¿Lo oyes, muchacho?
Muertenfuera = Sin falta.
Seca = Sequía.
Chigre = Taberna, tasca.
Dicesilu callando del chigrero = Díselo sin que se entere el tabernero.
Tou = Todo.
A seques = A secas.
¡Madre, sacristán, milagru por aquí! = Caramba, milagro, el sacristán por aquí.
Arrevienta de una vez = Revienta de una vez (dilo enseguida).

—Que el señor cura quier que llueva.

—¡Mira que malu ye! ¡Quier que llueva! ¿Y tú non?

—Hombre... yo... Pero ye que él quier arreglase con los paisanos pa que llueva el domingo después de la misa. Así que tenéis que decir a los vuestros hombres, neños, mozos y vieyos, que el domingo no falten a misa, que ya verán.

Y siguió camino, apresurado, dejándolas maravilladas.

A los cuatro pasos encontró a Telva, que iba también a la fuente, con una ferrada en la cabeza:

—Ah, Telva: avisa a Pinón, que el domingo, después de misa habrá milagru, que el señor cura quier que i digan cuándo tien que llover pa que se acabe la seca, que buena falta está haciendo. Que vaya él *muertenfuera.*

¡Pun, pun, pun...!

—María, ¿está Xuan?

—*Non: fue a casa de Xuaco Teresa, que i embarca un fíu la semana qu'entra, que va pa L'Habana a con unos tíos qu'están allá ya munchos años y non saben el dineru que tienen, y a ver si medra al arrimu dellos, que non dexará, que espabilau ye abondo, y los tíos, por más que sea son tíos, ¿non te paez? ¿Queríeslu pa algo?*

—Sí. *Dícesis tu* que el señor cura quier acabar con la seca el domingo después de la misa y tenemos que *ayudalu.* A ver si llueve de una vez, que milagru será. El que non falte, que *pamidea* la cosa está poniéndose bien.

Y caminó a otra puerta y a otra y a otra, y así toda la aldea, dejando bien sentado en cada casa y a todos su lío explicativo, producto simpático de su admiración, de que el domingo después de la misa el señor cura iba a decir a los paisanos cuándo tenía que acabar la seca, para que lloviera, que buena falta estaba haciendo ya. Y que no faltara uno, que la cuestión era que lloviera de una vez.

Y santo remedio. Aquel domingo estaban allí todos los hombres, además de las mujeres, que siempre iban, eso sí. No faltaba uno. Hasta los enfermos. Allí estaba, el primero, Ramonón, colgándose al andar de una *guiada,* y dando ayes lastimeros de vez en cuando *por la mor* de aquel reuma que se le había arrimado a aquella *pata.* Allí Pinón de Telva con su sobrino Pinín, tapando un *papu* con una mano tras de un pañuelo negro atado a la cabeza y cogiendo el codo con la otra, por culpa de una muela que no lo dejaba en paz, y que no era cosa de ir a la villa a sacarla, porque, además de ser la única que tenía, le llevaban *tres pesos,* que ya había estado él a preguntar y *trájola* otra vez. Allí estaba también Enricón de Clementa, baldado contumaz de todas partes, menos de la lengua, que la daba... ¡Cómo la daba! Y allí también Ciprio el Xilgueru con su perlesía, aquel condenau tembleque, como él decía, y decía bien, que no lo dejaba tomar a gusto un *culín de sidra, "no siendo que i lo cebasen".* Lo del *Xilgueru* venía de que antes del condenau tembleque, poniéndose al par de una gaita grillera o tumbal (no reparaba), ¡una delicia!

En fin, allí estaban todos, malos y sanos, los de cerca y los de lejos, los

---

Muertenfuera = Sin falta.

Non: fue a casa de Xuaco Teresa... ¿Queríeslu pa algo? = No: fue a casa de Joaquín Teresa, que les embarca un hijo la semana que entra, que va a La Habana con unos tíos que están allí hace muchos años y no saben el dinero que tienen, y a ver si prospera junto a ellos, que no dejará, que listo es bastante, y los tíos, al fin, son tíos, ¿no te parece? ¿Lo querías para algo?

Dicesi tu = Le dices tú.

Ayudalu = Ayudarle.

Pamidea = A mi juicio.

Guiada = Vara larga y fuerte.

Por la mor de = Por causa de.

Pata = Pierna.

Papu = Mejilla.

Pesos = Duros (monedas de 5 pesetas).

Trájola = La trajo.

Un culín de sidra, «no siendo que i lo cebasen» = Un poco de sidra, como no sea que se lo diesen a la boca».

Xilgueru = Jilguero.

güelos, los padres, los *fios* y los nietos. ¡Hasta el chigreru, aquel republicanon! Con esto, el señor cura estaba tan contento que no le cabía una faba.

Cuando acabó la misa, que por astucia no fue nada larga (pues don Manuel además de diligente, sabía hacer las cosas con diplomacia), despojóse el señor cura de la casulla y demás ornamentos del culto, subióse al púlpito, *escarrió* dos o tres veces y en el más correcto y elegante bable, por supuesto, dijo con voz impresionante y empezando poco a poco:

—Amados hermanos míos: demos gracias a Dios que nos ha reunido aquí para servirle, y prometamos seguir haciéndolo siempre para su gloria y nuestro bien. (Aquí subió ya un poco la voz): El que paga descansa. Y Dios nos dio el domingo para descansar después de pagarle religiosamente la deuda que con él tenemos, que es la de oir misa; deuda bien fácil de pagar, como acabáis de ver. (Aquí subió la voz otro poco): Y a cambio de tan poca cosa, ¿cuántos beneficios no recibimos de su generosa mano? No seáis *pufistas;* haced el propósito firme de seguir pagando. ¡Claro!, vivís *enfotados* en que Dios, Nuestro Señor, por su infinita bondad todo lo perdona, lo cual es cierto, y el *enfoto,* por eso, justificado, porque El de Arriba es infinitamente misericordioso. Pero por eso mismo hay que ser agradecidos y cumplir sus mandamientos, que son bien pocos y livianos, y el más sencillo de todos, el tercero, santificar las fiestas, que es esto tan facilino de oir una misuca los domingos. Y (aquí ahuecó la voz un tanto) a los que se olvidan del pago de esta deuda, que da vergüenza, Dios les manda recordatorios: ahí tenéis (aquí la ahuecó más) esa terrible sequía que asola campos y sembrados privándolos de *pación* y de frutos; ahí tenéis ese tremendo azote del cielo que acabará con vuestras haciendas y hasta con vosotros mismos. Porque (aquí la voz del señor cura se hizo ya apocalíptica), ¿sabéis lo que es la falta continua de agua?, ¿el no llover nunca?, ¿la desaparición de los ríos y las fuentes? Pues puede ser el fin del mundo, porque escrito está, según San Juan, capítulo tantos, versículo cuantos (el señor cura dijo los números exactos, pero yo ahora no los recuerdo), el mundo se acabará quemado por el fuego, abrasado espantosamente por las llamas del incendio; y para ello tiene que haber antes una sequía atroz, como ésta, para que no quede gota de agua con que apagarlo. ¿Veis lo que provocáis con vuestros pecados? ¿Véis lo que provocáis de no venir a misa? Pues todos los males terribles del Apocalipsis: la angustia horrorosa, la miseria horrenda, el hambre horrible y la muerte horripilante... ¡Y luego, el infierno! ¡El quemar eterno! ¿Veis, por una misa los domingos...? Pero ya estáis aquí con el arrepentimiento en el alma, que es lo que hay que salvar. La misericordia infinita de Dios se apiada, y hará que yo, en su Santo Nombre y cuando vosotros queráis, acabe con esta plaga abominable (esta palabra la dijo elevando aún más la voz. Y continuó en el mismo tono desesperado, pero sin salirse, con sin par elocuencia, del más correcto, expresivo y elegante bable): hará que yo dé fin a esta tremenda sequía espantosa y vitanda mediante un milagro: el de que llueva cuando vosotros queráis. A ver, ¿cuándo queréis que llueva?

—¡Cuanto primero, señor cura; esta misma tarde! —gimió uno, con los pelos de punta, en nombre de varios, que los tenían como él.

—Esta tarde no, *pollín,* que hay partido. Precisamente hoy toca jugar la segunda vuelta al Oviedo y al Gijón y tenemos que ganar...

—*¿Yes del Esportin?*

—No. Soy del Oviedo.

—De gran cosa yes. *Non val na.*

—¿Non val na? El que non val na *ye* el Esportin.

Güelos = Abuelos.
Fios = Hijos.
Escarrió = Carraspeó.
Pufista = Tramposo.
Enfotado = Confiado, convencido.
Enfoto = Confianza, convencimiento.
Pación = Yerba fresca, pasto.
Pollín = Borrico.
¿Yes del Esportin? = ¿Eres del Gijón? (Esportin = Sporting, antiguo nombre del Gijón).
Non val na = No vale nada.
Ye = Es.

—¡Que non val na el Esportin! ¡Viva el Esportin!

—¡Viva el Oviedo!

—Que vivan los dos o, que los dos valen bien —dijo el cura apaciguando desde el púlpito. Además, que vivan los dos pa que haya piquilla, que si no *non presta.* Pero bueno, ¿cuándo ha de llover?

—¡Total que más da ya por otru día! Que llueva mañana.

—*¡Arreniego! Mañana non, o!* —clamó enseguida Balba Xiromo muy apurada—. Mañana non por Dios, que tenemos que dir yo y el mi hombre a Covadonga a cumplir una promesa de cuando el mi *fiu* estuvo tan *malín,* que *lu* ofrecí a la Santina, que ye muy milagrosa y *sanómelu,* y ya lo tenemos preparau pa mañana, que va con nosotros Florenta Celemín, que ahí está ella que non me *dexará* por mentirosa.

—Sí, ye verdá, que yo voy tamién, que tamién tengo ofrecíu al mi hombre de cuando rompió el brazu, que i lu arregló una muyer que hay pallá un poco de la Pola, que ye muy curiosa pa arregladures de güesos; de otra cosa non, *que non ye pa* arreglar al hombre, que ye un borrachu, *ni a aquel fiu, que i salió un balandrán.* Yo a la Santina quiérola no se cuanto, que ye muy buenina y siempre me atendió. Y siempre *i fago a ella toles ofiertes.* Y gústame cumpliles. Por eso digo yo que val más que llueva el martes.

—¡El martes non, *mecagon baxo!* —protestó como un tiro Xuaco Teresa—. El martes non, que tenemos que dir yo y Teresa a Xixón, que nos embarca el fiu pa L'Habana nel Musel, y tenemos que llevar la ropa nueva, y si se *mueya mengua* y queda en na; y después cuesta *trabayu* sacalo.

—Si a mano vien, a mí tampoco me *ruste* mucho que llueva el martes —indicó Bastián.

—*Arreglaivos* —dijo el cura desde el púlpito—, que a mí lo mismo me da un día que otru.

—Bueno, *entós* que llueva el miércoles.

—¿Cómo?, ¿qué? El miércoles no me convién a mí que llueva, que *to menester dir* a Oviedo a *llevai* unos *enriedos* al mío sobrín, que está allí estudiando pa abogau, que dicen *los que i lo deprendien,* que lo va a ganar a *paletaes,* de listu que ye. Así que el miércoles non puede ser. *Dexailo pal xueves.*

¡María Santísima, llover el jueves! ¡Si el jueves era el día de mercado! ¿No se había dado cuenta? El jueves tenían que bajar todo a la villa, unos a esto, otros a lo otro. Se armó una algarabía pistonuda. Que si estaba chiflado; que cuándo se había visto un mercado lloviendo que *prestara.* El señor cura apaciguaba desde arriba:

—Arreglaivos, arreglaivos, que a mí lo mismo me da un día que otru.

Allá por fin propuso una dejarlo para el viernes.

—Eso. Que llueva el viernes.

Non presta = No da gusto.
¡Arreniego! Mañana non, ó! = ¡Protesto! ¡Mañana no, hombre!
Fiu = Hijo.
Malín = Enfermo.
Sanómelu = Me lo sanó.
Dexará = Dejará.
Que non ye pa = Que no es capaz de.
Ni a aquel fiu, que i salió un balandrán = Ni a aquel hijo, que salió un mandria (inútil).
I fago a ella toles ofiertes = Le hago todas las ofertas.
¡Mecagon baxo! = ¡Maldita sea!
Mueya = Moja.
Trabayu = Trabajo.
Ruste = Gusta.
Arreglaivos = Arreglaos.
Entós = Entonces.
To menester dir = Tengo necesidad de ir.
Llevai unos enriedos = Llevarle unos encargos.
Los que i lo deprendien = Los que le enseñan.
A paletaes = A montones.
Dexailo pal xueves = Dejadlo para el jueves.
Prestara = Gustara.

Pero entonces saltó Sindo:

—¿Cómo el viernes, *sio manguán,* si el viernes hay *sustiferia?* Hay que arreglar el camín de parriba de mío casa, que non puede pasar un *perru* por él, cuantes más un *carru.*

—Déxalo pal otru viernes. El camín tién espera.

—¿Tién espera? ¡Habíes de vivir tú allí, a ver si decíes eso. Pero paezme a min que lo que tú quies ye que non se arregle nunca, porque agora estamos aquí pa pedir que llueva, y lluego, en empezando, ya sabes tú que hay que volver pa pedir que *apare.* Non; non puede ser. El viernes non puede llover, que hay que arreglar aquel camín. Que llueva el sábado, que ye un día muy guapu pa llover.

—¡Ca, hombre! ¡Ca, hombre! ¡Llover el sábado! ¡Usté *chifló,* Dios me lo perdone! ¿Cómo se i ocurre que llueva el sábado? ¡El día de ir a *cortexar* —protestaron a la vez todos los mozos como si los fueran a quemar vivos—. ¡Claro! ¡Agora, como *ye vieyu...!* Pero cuando era mozo, ¿gustábai que lloviera *cuando diva a moces?*

—Nin pizca, buena verdá ye. Pero *si cuadraba* que lloviera, no lo dexaba por eso.

—Por supuesto; tampoco nosotros lo dexamos. Pero usté, poreso, ¿a que quería más que no lloviera?

—Sí por cierto. *Eso non tien mal que parecer.*

—¡Claro! ¿Quién va a cortexar de noche y lloviendo *si Dios tien agua? Non presta.* ¿Y quién se pon delante una moza *pingando?*

—Non vos falta razón rapazos. Entonces, que llueva el domingo. *¿Paezvos?*

¡Hombre, claro! Que lloviera el domingo, que nadie tenía nada que hacer —dijeron a una todos los presentes. Sí, pero...

—*¡Eh, cuidao me llamo!* —saltó el cura como si lo hubieran pinchado—. ¿Llover el domingo? ¡No será verdá! El domingo non puede llover de ninguna manera, que tenéis que venir a misa.

Entonces habló el sacristán, que tenía fama de hablar acertado:

—El milagru será que llueva a gusto de todos una vez siquiera. Entonces mirai: lo mejor será que siga como hasta ahora: que llueva cuando Dios quiera.

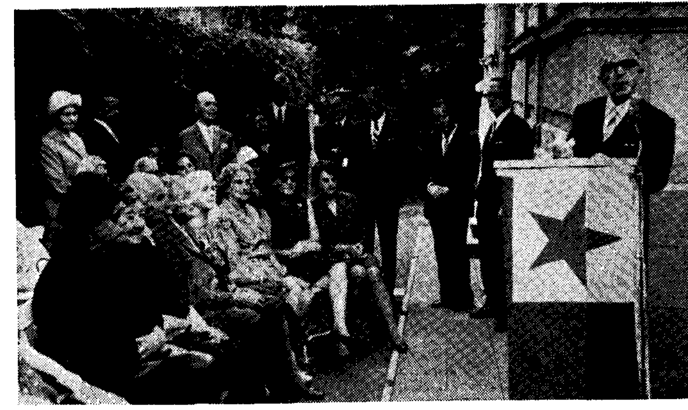
—¡Amén Jesús! —dijo el señor cura. Y con esto bajóse del púlpito y metióse en la sacristía a poner el bonete y les madreñes.

Sio manguán = So vago.
Sustiferia = Trabajo comunal de los vecinos para el arreglo de caminos.
Perru = Perro.
Carru = Carro.
Apare = Cese, pare.
Chifló = Se volvió loco.
Cortexar. = Cortejar.
Vieyu = Viejo.
Cuando diva a moces = Cuando iba a hacer la corte.
Si cuadraba = Si se daba el caso.
Eso non tien mal que parecer = Eso es natural.
Llover si Dios tien agua = Llover torrencialmente.
Non presta = No satisface.
Pingando = Chorreando.
¿Paezvos? = ¿Os parece bien?
¡Eh, cuidao me llamo! = ¡Eh, como me llamo!

DONATIVOS PARA BOLETIN — 1969

		Ptas.
	Suma anterior	17.355,—
S. Arnella	*Parets del Vallés*	700,—
P. Marqueta	*Zaragoza*	500,—
V. Pérez Torres..	*La Cuesta*	100,—
M. Luis Dorta	*La Cuesta*	100,—
	Suma total	18 755,—

Dr. ZAMENHOF TABULO EN BAD KISSINGEN (Germanujo)

La 12-an de julio en 1911 D-ro Zamenhof unuafoje alvenis en la kuracloko Bad Kissingen, jam tiam mondkonata sub la nomo "Por-Diplomata Banloko". Per historia fotaĵo pri ĉi tiu vizito, montranta D-ron Zamenhof meze de 27 geesperantistoj, la grupo sukcesis eltrovi en la oficialaj arkivoj ankaŭ la tiaman "Kurliste von Bad Kissingen", indikantan sub la alvena tago 12-VII-1911 "S-ron D-ron med. L. Zamenhof, Kuracisto, kun edzino, Varsovio, dum kuracada loĝejo "Ville Franconia", Bismarckstr. 22". Ankaŭ "Poŝta Karto" konserviĝis, direktita de D-ro Zamenhof la 15-VII-1911 kun la dumkuracada adreso al generalo Sebert, en Paris.

Impresite de jenaj prezentitaj historiaĵoj koincidaj, la urba konsilantaro antaŭ nelonge unuanime decidis, sekvi oficiale la honorojn tutmondajn por D-ro Zamenhof. La 14-an de septembro 1969 nun la ĉefurbestro D-ro Hans Weiss, membro de l' parlamento de Bavario (Germ. Fed. Resp.) en kadro de solena inaŭgura parolado "en nomo de la urbo kaj de la urba konsilantaro" malkovris impone reprezentan bronztabulon.

La germanlingva teksto estas, tradukite:

"D-ro L. Zamenhof, aŭtoro de la internacia lingvo, Esperanto, loĝis ĉi-tie kun familio unuafoje en julio 1911 por kuracado."

Partoprenis la solenaĵon tri honoraj membroj de la loka grupo, kiuj konatiĝis kun D-ro Zamenhof dum liaj restadoj en Bad Kissingen, bone lin rememorante.

Jen la nomoj de tiuj veteranoj de nia movado: S-ino Lilli Katzenberger, D-ro Alfred Riess kaj S-ro Georg Ziegler.

Ni gratulas S-ron Hugo Röllinger, organizinto de l' solena evento, kaj deziras al li grandajn sukcesojn en lia Esperanto-laboro.

ANTONIO MACHADO EN ESPERANTO

Okaze de la Tago de la Libro, la Hispana Esperanto-Federacio ĵus eldonis libroforme la Esperantan tradukon de "La tierra de Alvargonzález" ("La lando de Alvargonzález") de la eminenta poeto hispana Antonio Machado.

La draman rakonton pri la murdo de Alvargonzález fare de liaj propraj filoj, kaj pri la puno, kiun fine ili ricevas de la neevitebla kaj rigora fato, fidele reproduktas en nian lingvon nia samideano Fernando de Diego de la Rosa, kies artisma traduko observas la rimon kaj la ritmon de la originalo kaj konsistigas samtempe la unuan seriozan provon transplanti al Esperanto la tradician *romance* hispanan.

Kun speciala plaĉo ni rekomendas al niaj landaj kaj eksterlandaj samideanoj la akiron kaj legon de "La lando de Alvargonzález", kiu enhavas ankaŭ tre interesan eseeton de Henri Vatré pri la hispana *romance* kaj la problemoj de ĝia transdono en Esperanton, kaj enkondukon de la tradukinto pri la personeco de Antonio Machado kaj pri ties tragike bela poemo.

Red.

✳ *Ni legis por vi...*

El la polvo de la Tero. Enkonduko en la grundosciencon. de William Frederick Rolt. Originale verkita en Esperanto, kun antaŭparolo, fotografaĵoj, vortareto por grundosciencistoj kaj mallonga biografio kun foto de la aŭtoro. Kovrilo de Jan Schaap Jr. Eldonisto J. Régulo. La Laguna (Tenerife) Hispanujo. 134 *paĝoj,* 12 x 18 *cm. Prezo:* 1,80 *usonaj dolaroj,* 126 *pesetoj.*

Tiu ĉi 63-a volumo sub la marko Stafeto, kiel ĉiu libro pri aparta branĉo de scienco aŭ tekniko, vekas nian atenton al la konsidero, ke mankas en Esperantujo multaj fakaj verkoj per kiuj nia literaturo povu atingi egalan nivelon ol tiuj de la evoluintaj naciaj lingvoj. Ni povas fieri pri niaj belliteraturaĵoj, sed da fakliteraturo, eĉ la plej fundamenta, mankas multo. Kiel diras W. F. Rolt, neniu denaska esperantisto povus ricevi eĉ elementan edukon, utiligante nur Esperanton; do kial miri, kiam ano de "postiĝinta" lando, kies literaturo estas verŝajne malpli ampleksa ol la nia, rejetas Esperanton, ne pro tio, ke li malaprobas la belajn sentojn kaj ideojn enkorpiĝintajn en ties literaturo, sed ĉar li bezonas krome... informon. Do, malpli ni povus altiri la intereson de fakuloj, pere de niaj fakverkoj. Oni diras, ke lingvo estas grava ne nur pro la granda nombro da personoj ĝin parolantaj, sed ankaŭ pro la kulturaj valoraĵoj kreitaj en ĝi. Tio estas vero ankaŭ por la internacia lingvo kies celo estas konkeri la mondon. Fakte, ni jam havas valorajn verkojn, sed ne sufiĉe; eble pro tio, ke la esp-toj ne helpas aĉetante ilin grandkvante, por ke oni povu ilin eldoni multe pli ofte. Tiurilate ni devas danki la aŭtoron kaj Stafeton kiuj metis novan brikon en nian mankantan fakliteraturon.

La grundo, tiu supra tavolo de la Tero, estas ja vere aktuala temo, ĉar krom el la maro, el ĝi ni dependas ankoraŭ por nia vivsubteno. Oni jam ne povas kultivi kampojn kiel niaj praavoj. Por intensa kultivado estas necese ke la konsisto de la grundo estu, laŭeble, la plej taŭga, same kiel la sterkado, kvanto da akvo, ktp. La nuna neta areo taŭga por kreskigi plantojn estas nur 10 procentoj de la tuta surfaco de nia planedo, kaj ties loĝantaro plinombriĝas rapide kaj senĉese. Laŭ la Organizo pri Nutraĵo kaj Agrikulturo de la Unuiĝintaj Nacioj (F.A.O.), la mondo nombris du mil milionojn da personoj en la jaro 1937, tri mil milionojn en la jaro 1960, kaj la nombro atingota en la jaro 2000 estas taksita kiel iom pli ol ses mil milionoj. En la nuntempa mondo la plimulto da homoj vivas misnutrataj aŭ subnutrataj, kaj la faktoro malpermesanta pli grandan produktadon de nutraĵoj fakte estas... manko de civilizo. La grundo provizas ĉiaspecan materialon uzatan por konstruado de domoj, mebloj, fabrikado de vestoj, libroj kaj aliaj, sed la ĉefa celo de la agrikulturo estas provizi nutraĵon por homoj kaj bestoj.

"El la polvo de la Tero" estas tre interesa, kun dokumentita riĉa enhavo kaj fluida lingvo. Mi nur aldonu ke, kiel kutime en ĉiu volumo eldonita de Prof. Régulo Pérez, ĝi ne havas preserarojn.

J. Devís

"Zejnab kaj Aman". Poemo. Ĥamid Alimĝan. Tradukis Petro Poliŝĉuk. Komisiono pri internaciaj ligoj de esperantistoj de soveta Uzbekistano. Taŝkent 1968-a.

La verketo konsistas el mallonga biografio de Ĥamid Alimĝan, el poemo kaj glosaro. La aŭtoro naskiĝis en j. 1909-a kaj mortis en sia 35-a jaro pro akcidento. En sia poemo Alimĝan rakontas pri la amo inter Zejnab' (la junulo) kaj Aman (la junulino), amo kiun malhelpis kruelaj moroj, superstiĉoj, despoteco. La aŭtoro, arda adepto de Socialismo, per sia poemo skurĝas ĉion, kio kontraŭas la homan rajton direkti libere sian amon.

Per averto de la tradukinto ni scias, ke en la uzbeka lingvo la akcento falas sur la lastan silabon. Tial estas evidenta la malfacila tasko de la tradukinto: trovi unusilabajn vortojn kaj apostrofi... senĉese. Tamen, tio ne pravigas ke pro rimbezono oni esperantigu uzbekajn vortojn, kiuj jam havas sian respektivan en Esperanto, kiel *dastano*=rakonto, *pajandozo*=tapiŝo, *perio*=feino, *kasao*=bovlo, *urjuko*=abrikoto, *apa*=fratino k.a. Ie la tradukinto hezitas inter la adjektiva kaj adverba participo: "Se vi iam tuŝint*a* akvon trinkas ĝin"; "Mi vagis povra, malsatinta". Ankaŭ pro la verspostuloj iu strofo estas ne tuj komprenebla, pĝ 5: "Ĉi tie plenaj kantojn belajn kanaloj bruas" (ĉi tie plenaj kanaloj bruas belajn kantojn).

Laŭ konata proverbo, komenco bona, laboro duona; ni do esperu ke la bravaj samideanoj uzbekaj konigos al ni pli gravajn verkojn de sia literaturo.

S. Gumá

"La Infana Raso" de William Auld. Poemo en 25 ĉapitroj. Dua eldono, prinotita, kun prologoj de Vilnos Benczik kaj John Francis. 65-a Volumo de Stafeto. Kolekto "Beletraj Kajeroj", La Laguna (Tenerife) Hispanujo. Prezo: 1,50 usonaj dolaroj, 105 pesetoj.

William Auld, en majstra lingvo, laŭlonge de 25 ĉapitroj nevastaj sed densaj laŭ enhavo, prezentas al ni per poemo la facetojn de sia filozofio, eble klasifikebla kiel materialisma, kvankam mi ne dubas ke li, al nenio estas ligita.

Li pritraktas la homan unuecon, kaj konsideras ke la homaro estas ankoraŭ en sia juneco; de tio venas la titolo "La Infana Raso". Li ne estas pesimisma, kaj esperas ke iam la homo maturiĝos kaj liberiĝos de superstiĉoj, kredoj kaj de la nuna maljusta sociordo, kiu ne ŝanĝiĝis nek ŝanĝiĝas kvankam la homo tiel multe prosperis intelekte.

Eble pruduloj grumblos ĉar li nomas la seksajn organojn per ilia ĝusta nomo; ke li parolas pri seksa funkciado same kiel pri manĝado aŭ alia; eble ankaŭ religiuloj sentos sin vunditaj de lia tute aparta opinio. Tamen —kaj mi ne volas prijuĝi— mi konsideras la aŭtoron tre sincera kaj multe, multe pli kuraĝa.

"La Infana Raso" estas verko malfacila, kiu postulas pripensadon kaj kompletan lingvoscion. Oni devas relegi kaj relegi ĝin por kompreni la intencon de la aŭtoro, kiu cetere celas pripensigi la leganton. Longaj, interesaj postnotoj helpas interalie komprenigi la sencon de la multaj aludoj al citaĵoj de aŭtoroj ne plene familiaraj al internacia publiko.

"La Infana Raso" estas originala kaj nekutima verko. Kiel ajn vi opinias, estus profite, pro toleremo, aŭdi almenaŭ unufoje la sonoron de fremda sonorilo!

Salvador Gumá

"Arĉoj". Originala sonetaro. Aŭtoro: Geraldo Mattos. Antaŭparolo de G. Waringhien. Eldonis: Stafeto, Kolekto "Beletraj Kajeroj". La Laguna (Tenerife) Hispanujo. 141 paĝoj, 12 x 19 cm. Prezo: 1,5 usonaj dolaroj, 105 pesetoj.

La brazilano Geraldo Mattos, aŭtoro, interalie, de "Ivan VI" kaj "La nigra Spartako", estas bone konata en la mondo esperantista. Ankoraŭ juna —li naskiĝis en 1931— Mattos majstre manipulas la lingvon, kaj en *Arĉoj* lia poezia lingvo tintas per delikataj kunsonoroj kaj kadencoj. Faru la provon deklami iun ajn el la 109 sonetoj de la libro, aŭ aŭskultu ĝian deklamon, kaj vi plene konstatos, ke ĝi sonas kun la plej belaj harmonioj de nia Esperanto.

Mattos, nekontesteble, majstras la formon. Sed en la brilan, pompan veston de la versoj, li ne ĉiam sukcesas enfermi la spiriton de la pura poezio. Ne malmultaj sonetoj de la unua parto: *Mia ĝardeno, Patrino, Ebriiĝinto, Fiŝisto, Filo, Misteroj*... reeĥas ian supraĵan sentimentalecon kaj gurdosonan patoson. Jen parto de *Patrino*:

Tre frue mi vin perdis, ho patrino,
kaj, sen la varmo jam de via sino,
la tuta mia brusto froste fridas...
Sed ofte, meze al tempesta horo,
mi sentas, per kareso ĉe la koro,
ke via mano min refoje gvidas!

Oni sentas, de tempo al tempo, la mankon de la subtilaj, nedifineblaj tuŝoj, kiuj kvazaŭ sorĉ-arte levas la versojn al la pinto de la vera poezio.

En la dua parto de *Arĉoj,* Mattos ŝanĝas abrupte sian inspiron. De la diafanaj temoj de la unua parto, la brazila poeto pasas al sonetoj same belaj en la formo kaj en la lingvo, sed tiel nesondeblaj, kun tiel strangaj asocioj de esprimoj kaj ideoj, ke ni glitas en mondon inkuban, kie jam ne plu regas raciaj leĝoj nek normalaj perspektivoj.

Inter la unua parto de *Arĉoj,* kies temoj kaj pritrakto ŝajnas veni de la pasinta jarcento, kaj la dua parto, kies sonetoj vekas, ne sentojn, sed apenaŭ fuĝajn impresojn abstraktajn, oni volus alian mezan parton, kiu estus kunfandiĝo, interinfluo de ambaŭ manieroj. Eble la rezulto donus al *Arĉoj* la agordojn, kiuj ŝajnas manki al la libro.

Sed ne konkludu, ke la sonetaro estas neglektinda. Kontraŭe. En Geraldo Mattos ekzistas la promeso, jam preskaŭ matura, de elstara poeto. Se la plej rava pejzaĝo ordinare vidiĝas de montopinto, ankaŭ la perspektivoj rigardataj de iom pli malalte estas belegaj... kaj Arĉoj staras ne malproksime de la supro.

Kiel diras Waringhien en la antaŭparolo de la libro: "Jen volumeto, kiun la veraj amatoroj flegos... Mattos iras la vojon al la profundeco de la sento en la perfekteco de la formo."

F. de Diego

Legolibroj

Esperanta legolibro (Migliorini)	60,—
Fundamenta krestomatio (Zamenhof, 17-a eld.)	252,—
Gaja leganto per Esperanto (Schwerin)	24,—
Karlo (Privat, facila rakonto) .	20,—
Niko kaj Nina (Rakonto por kursanoj)	48,—
Universala legolibro	25,—
Zamenhofa legolibro (El ĉiaj Z-aj. verkoj)	45,—

Movado, Lingvo, Historio, Interlingvistiko:

Aktoj de la Akademio	100,—
Aŭtografoj de D-ro Zamenhof .	36,—
Elektitaj paroladoj kaj prelegoj (Lapenna)	220,—
Elementoj latinaj en Esperanto (Modrijan)	25,—
Esperanta konjugacio, La (Jung), 2 vol. kune	270,—
Esperanto en komerco	30,—
Esperanto kaj lernejo (red. Zlatnar)	95,—
Esperanto moderna lingvo (Ata/ita)	75,—
Fortoj de l' vivo (Setälä, verkaro) br. 160 ptj. bind.	300,—
Gvidlibro por supera ekzameno. Vol. II	120,—
Historia skizo de la Internacilingva ideo	30,—
Historio de Esperanto (Courtinat, Vol. 1-3) po	270,—
Historio de la lingvo Esperanto (Privat) vol. 1 broŝ.	
Klasifo de Esperantaj temoj. Por bibliotekoj	105,—
Kunmetitaj verboformoj, La (Jung) 2 vol. kune	50,—
Leteroj de Zamenhof. Vol. I, 170 ptj. vol. II	230,—
Memorlibro pri la Zamenhofjaro	250,—
Originala verkaro L. L. Zamenhof	280,—
Parnasa Gvidlibro (Kalocsay, Waringhien, Bernard)	115,—
Paroladoj kaj poemoj, de Zamenhof	80,—
Pensoj de Zamenhof (kun tr. angla, franca, germana, k. itala)	12,—
Perfekteco de la Esp-aj verboj (Mimó)	50,—
Veterano? (Braga, artikoloj) broŝ. 140 ptj. bind.	240,—
Vortoj de Prof. Cart, artikoloj .	97,—
Vivo de Zamenhof (Privat)	65,—

Filozofio, Religio, Scienco. ktp.

Akceptu Sinjoro (Thalmaier) ...	10,—
Aperoj de la Sankta Virgulino .	15,—
Arboj de la arbaro kaj kampo (F. Booth)	12,—
Arto fariĝi centjara, La (H. Wegener)	40,—
Bildlibro pri bestoj	180,—
Cent himnoj (Kristanaj, tr. Roschbach)	100,—
Ĉies Fatimo (Gvidlibro por pilgrimo)	25,—
Ĉirkaŭ la naskiĝo de mia misio (Martinus)	94,—
Ĉu estas vere, ke la katolikismo	15,—
De la dubo al la kredo (A. del Fante)	15,—
Devoj de la homo (Mazzini) ...	37,—
Estonta edukado (A. Ferriere) .	18,—
Estu radiesteza serĉisto (E. Cristophe)	126,—
Ekskurso en nombroj (E. Andrews)	6,—
Federala sperto (Privat)	50,—
Fermentario (Vaz Ferreira, urugvaja)	148,—
Folioj el la bildlibro de Dio (Martinus)	94,—
Germana Demokratia Respubliko: bildoj kaj faktoj	100,—
Enkonduko en la leteroj de sankta Paŭlo	22,—
Ideala nutraĵo, La (Martinus) ,	94,—
Idolo plej longe vivanta, La (Martinus)	94,—
Imitado de Kristo, La (Katolika)	77,—
Infanoj de l' atombombo (Japana)	40,—
Inter du mondepokoj (Martinus)	94,—
Internacia mondregno kreiĝanta (Martinus)	94,—
Kiel aŭtodidakto al pedagogia scienco	36,—
Kiu estas Patro Pio? (Katolika)	40,—
Kristanismo kaj patriotismo (Tolstoj)	19,—
La patro de la lepruloj (A. Decorte)	15,—
Laŭ sistema studo de funkcioj (N. Montejro)	30,—
Letero el la transcendo	24,—
Libro de teo, La (Okakura, jap. artismo)	180,—
Logiko (Martinus)	260,—
Manifesto de sennaciistoj (Lanti)	53,—
Mirindaĵoj de Maria, La	15,—
Moderna martiro (P. Maks. Kolbe)	24,—

(*Sekvos*)

RESPUESTA SATISFACTORIA

Con fecha 18 de noviembre, el Presidente de la Federación, don Miguel Sancho Izquierdo, ha recibido contestación a su último escrito dirigido al Ministerio de Obras Públicas, en relación a la inclusión del Esperanto entre los idiomas usados por los intérpretes de RENFE.

La respuesta recibida, textualmente dice:

"Muy señor mío:

El Ministerio de Obras Públicas ha remitido a esta Red Nacional su escrito de 5 de los corrientes, por el que propone se incluya el Esperanto entre los idiomas que figuran en el artículo 16 del capítulo III, título IV, del Reglamento de Régimen Interior, dado el auge tomado en los últimos años por el movimiento esperantista y habida cuenta de la existencia de una Asociación española de ferroviarios, integrada en esa Federación Nacional y en la Federación Internacional Esperantista de Ferroviarios, que viene celebrando anualmente congresos universales.

Al agradecerle su sugerencia, manifiesto a Vd. que se toma la correspondiente nota para examinarla en su momento y decidir sobre su inclusión en nuestras normas con ocasión de la futura reforma de las disposiciones que en la actualidad rigen esta materia.

Le saluda atentamente,

EL DIRECTOR SOCIAL

NEKROLOGOJ

Mariano Ocaña Ortega

Iom prokraste ni ricevis sciigon pri la morto en Bezons, Francujo, kie li loĝis, de nia samideano, membro de H.E.F., S-ro Mariano Ocaña Ortega.

Al lia familio, speciale al lia edzino ni esprimas nian plej sinceran kondolencon.

PACAN RIPOZON AL LI!!!

Flora González (Vda. de Alvarez)

Subite mortis en Madrid, nia samideanino S-ino Flora G. Vid-ino de S-ro Isauro Alvarez, kiu post la forpaso de sia edzo, fidele daŭrigis en niaj vicoj.

Al ties familio nian plej sinceran kondolencon.

PACE RIPOZU!!!

Okazonta en Viena de la 1-a ĝis la 8-a de aŭgusto 1970

30-7-70 Matene, forveturo de Madrid aŭ Barcelona per aviadilo JET "T". Post unu horo kaj duono proksimume, alveno al Ginebra. Vespermanĝo kaj loĝado en la Hotelo.

31-7-70 GINEBRA. Duonpensiono en la Hotelo.

1-8-70 GINEBRA. Matenmanĝo en la Hotelo. Matene, forveturo de Ginebra per aviadilo JET "T". Post du horoj kaj duono proksimume alveno al Viena. Vespermanĝo kaj loĝado en la Hotelo.

2-8-70 ĝis 8-8-70 VIENA. Duonpensiono en la Hotelo.

9-8-70 VIENA. Matenmanĝo en la Hotelo. Matene, reveturo al Hispanujo. Post mallonga haltado en Zurich, alveno al Madrid aŭ Barcelona posttagmeze.

Prezo de la vojaĝo po persono en dulita ĉambro kun banĉ. Hotelo 1-a B kategorio:

De Madrid	18.910,— ptoj.
En unulita ĉambro kun banĉambro	20.976,— ptoj.
De Barcelona, en dulita ĉambro kun banĉambro ...	17.741,— ptoj.
En unulita ĉambro kun banĉambro	19.807,— ptoj.

Pliajn informojn vi povos ricevi de Hispana Turisma Esperanto Sekcio (H.T.E.S.): Inés Gastón, Paseo Marina Moreno, 35, 4.º, dcha. Zaragoza.

TURISMA ESKURSO AL MIERES OKAZE DE LA 30ª HISPANA ESPERANTO-KONGRESO

16-7-70 Matene, eliro de Zaragoza per aŭtobuso al VITORIA, kie oni tagmanĝos, Post vizito al la urbo oni daŭrigos vojaĝon al Bilbao. BILBAO. Vespermanĝo kaj loĝado en la Hotelo.

17-7-70 BILBAO. Matenmanĝo en la hotelo, eliro al Santander. SANTANDER. Tagmanĝo, vespermanĝo kaj loĝado en la hotelo.

18-7-70 SANTANDER. Matenmanĝo en la hotelo, eliro al MIERES, kiu oni alvenos tagmeze. Loĝado en "Hotelo Ayala".

19-7-70 ĝis 23-7-70 MIERES. Restado en Mieres, duonpensiono en la hotelo.

24-7-70 MIERES. Matenmanĝo en la hotelo, eliro al LEON, kie oni tagmanĝos. Post vizito al la urbo, oni daŭrigos vojaĝon al Burgos. BURGOS. Vespermanĝo kaj loĝado en la hotelo.

25-7-70 BURGOS. Matenmanĝo en la hotelo, eliro al SORIA, kie oni tagmanĝos. Vespere, oni alvenos al Zaragoza.

La veturado okazos per komfortaj aŭtobusoj. La hoteloj kaj restoracioj survoje, estos de 1-a B kategorio.

Prezo de la ekskurso po persono, en dulita ĉambro	3.904,— ptoj.
Prezo de la ekskurso po persono en unulita ĉambro	4.120,— ptoj.

Pliajn informojn vi povos ricevi de Hispana Turisma Esperanto Sekcio (H.T.E.S.): Inés Gastón, Paseo Marina Moreno, 35, 4.º, dcha. Zaragoza.

Ambaŭ ekskursoj estas organizitaj en kunlaboro kun "Viajes MELIA".

INTERNACIA REKONTIĜO EN LEIPZIG

Dum la printempa foiro 1970 okazos por esperantistoj sabaton, 7-an de marto, je la 19-a horo, en: Klub der Intelligenz "Gottfried Wilhelm Leibniz", Elsterstrato 35. Grupo Leipzig prezentos kulturprogramon. Poste estos ebleco por konversaciado laŭ deziro. Esperantistaj foirvizitantoj estas kore invitataj. Laŭeble informu pri partopreno laŭ adreso:

Germana Kulturligo-Esperanta, G.D.R. 701 Leipzig, Käthe-Kollwitz Str. 115.

TRILANDA ESPERANTO-KONGRESO

Okazonta en Aachen/FRG de la 27-a ĝis la 31-a de marto 1970-a

Belga Esperanto-Federacio, Nederlanda Esperanto-Asocio L.E.E.N. kaj Germana Esperanto-Asocio interkonsentis aranĝi komunan kongreson por akcenti internacian kunlaboron.

Informoj: Loka Kongresa Komitato: 51 Aachen, Karl-Marx-Allee, 172.

La Junularaj Sekcioj BEJA, NEJ kaj GEJ aranĝos komune

INTERNACIAN JUNULARAN RENKONTIĜON

de la 27-a de marto ĝis la 4-a de aprilo 1970-a
en la ĉarme situanta junulargastejo de Aachen.

Kvankam ĉi tiujn kongreson kaj junularan renkontiĝon organizas tri Landaj Asocioj de U.E.A. resp. Landaj Sekcioj de TEJO, tamen esperantistoj el ĉiuj landoj kaj el ĉiaj unuiĝoj estos tre bonvenaj! — Pro aliĝiloj, hotel-mendiloj ktp. oni turnu sin al:

Trilanda Esperanto-Kongreso, 51 Aachen, Karl-Marx-Allee 172.

PREMIO "COMELLA - BASSOLS" 11ª Konkurso

Verdikto

La Juĝa Komisiono havas la honoron deklari ke per ĝenerala voĉdonado atingis la plej grandan nombron da poentoj la konkursaĵo BENINDA INFANECO, kies aŭtoro estas S-ro Teo Jung el Nederlando. Li do gajnis la 1-an premion.

D-ro Jan Filip el Ĉeĥoslovakujo, per sia rakonto KIU RIDAS LA LASTA, gajnis la 2-an.

La Juĝa Komisiono gratulas kore la gajnintojn kaj ege dankas ĉiujn partoprenintojn pro ilia arta samideana kunlaboro.

Amalia Núñez Dubús — N. H. C. Macpherson — Gabriel Mora Arana kaj Francisco Vilá, Sekretario.

Barcelona, noviembre 1969.

TIP. C. BOLOIX.-REINA FABIOLA, 7.-ZARAGOZA

D. L. Z. - 375 - 63